

Hyppige kræftkontroller gør ikke forskellen på liv og død for patienterne

Der er ingen grund til at skrue op for antallet af skanninger af patienter med tarmkræft, fastslår en dansk-svensk undersøgelse. Kræftens Bekæmpelse er helt enig.

Jette Lyngholm, formand for Tarmkræftforeningen, har selv fået til et utal af kontroller for sin sygdom, men er tryk ved, at der som standard kun tilbydes to kontrolundersøgelser. Foto: Benjamin Nørskov

► [KRÆFT](#) [KRÆFTENS BEKÆMPELSE](#) [AARHUS UNIVERSITETSHOSPITAL](#)

HANNE FALL NIELSEN | [FØLG](#) ▼

Hyppige kontroller af mennesker, som er opereret for tarmkræft, redder ikke liv. Eller forlænger det.

Det viser en stor dansk-svensk undersøgelse, som har fulgt over 2.500 patienter og målt forskellen på to eller fem kontroller med CT-skanning og blodprøve de første tre år efter operationen.

»Sandheden er, at det ikke gør nogen forskel overhovedet, om det er to eller fem gange, patienterne er igennem kontrolmøllen,« siger klinisk professor og overlæge dr.med.

Søren Laurberg fra Aarhus Universitetshospital, som er i styregruppen for den danske del af undersøgelsen.

I Danmark er det standard med to kontroller de første tre år, men der har været diskussion om omfanget - ikke mindst fordi andre lande som f.eks. Norge kontrollerer tarmkræftpatienter fem gange.

Det skulle ærligt talt ikke undre mig, hvis samme resultater viste sig på andre områder - at de hyppige kontroller ikke gør nogen forskel på overlevelsen af kræft

Søren Laurberg, professor dr. med, Aarhus Universitetshospital

»Vi kan helt tydeligt konstatere, at der ikke er nogen som helst grund til at øge antallet af kontroller i Danmark. Man finder ganske vist patienter, hvor kræften er vendt tilbage, men antallet af kontroller spiller ikke ind på deres chancer eller risiko i de videre forløb,« siger Laurberg.

I Kræftens Bekæmpelse kalder forskningschef Mef Nilbert resultaterne meget interessante og et godt grundlag for at bruge ressourcerne bedre.

Brug skannerne bedre

»Det er bedre at bruge CT-skannere på at få stillet en tidlig diagnose end på kontroller, som ikke gør nogen forskel. Ekstra kontroller kan ofte give patienterne en falsk tryghed, og det er bedre at bruge penge på en god opfølgning i form af rehabilitering f.eks ved at henvise til fysioterapi. Det er bedre for livskvaliteten end flere kontroller,« siger Mef Nilbert.

Undersøgelsen har samtidig kastet nyt lys på overlevelsen efter fem år, og den overrasker til den positive side. Resultaterne viser også, at færre end forventet oplever, at kræften vender tilbage.

»For en halv snes år siden døde 8 pct. af patienterne indenfor 30 dage efter operation. I dag er det tal nede på 1,4 pct.,« siger Søren Laurberg og tilskriver den positive udvikling, at behandlingen af tarmkræft er blevet samlet på færre og mere rutinerede hænder.

Selv om undersøgelsen alene dækker patienter med tarmkræft, ser Søren Laurberg også perspektiver for andre kræftformer.

»Det skulle ærligt talt ikke undre mig, hvis samme resultater viste sig på andre områder - at de hyppige kontroller ikke gør nogen forskel på overlevelsen af kræft og faktisk kun betyder et øget pres på patienten, som bekymrer sig hver gang, en kontrol nærmer sig,« siger han og opfordrer til at afdække mulighederne for at reducere kontrollerne indenfor andre cancer-specialer.

TO ELLER FEM KONTROLLER?

2.509 patienter med tarmkræft indgår i undersøgelsen, hvor effekten af kontrol afdækkes.

Den ene halvdel fik den danske standard med to kontroller i de første tre år efter operation.

Den anden halvdel fik tilbud fem kontroller i samme periode.

Undersøgelsen tog sin begyndelse i 2006.

Effekten af to eller fem kontroller er målt på fem års-overlevelsen.

Resultaterne viste, at antallet af kontroller ikke spiller ind på chancen for at overleve tarmkræft.

Sparer ca. 60 mio. kr.

Helt på samme måde vurderer forskningschefen i Kræftens Bekæmpelse, at også andre kræftformer formentlig kan nøjes med færre kontroller.

»Det går i den retning, og det er ganske fornuftigt. Men man skal naturligvis ikke droppe kontroller, før det er dokumenteret, at de kan undværes,« siger Mef Nilbert.

Et af argumenterne for færre kontroller er også økonomien. Selv om kontroller ikke koster i nærheden af dyr sygehusmedicin eller svarer til prisen på en operation, summer det sig alligevel op, påpeger Søren Laurberg.

»En CT-skanning koster 7.500 kr. per styk, og jeg vurderer, at vi sparer i omegnen af 60 mio. kr. om året ved at nøjes med to kontroller de første tre år sammenlignet med, hvis

patienterne skulle tjekkes fem gange i samme periode. De penge kan vi godt finde en bedre anvendelse for,« siger han.

En belastning

I Tarmkræftforeningen er formand Jette Lyngholm helt indforstået med, at antallet af kontroller holdes nede på to og ikke hæves til fem som i andre lande.. Selv har hun haft et atypisk forløb med 15 operationer og 30 omgange med kemoterapi - og et utal af kontroller gennem årene. I dag er hun kræftfri.

Screening er først en succes, når alle er med

»Nu skal jeg selv til kontrol i løbet af nogle uger, og det bliver måske min sidste. På en måde er det lidt utrygt, at de slipper mig, men omvendt er det også en belastning, hver gang man som kræftpatient skal til kontrol. Det er fornuftigt kun at have det nødvendige antal, og det skal - som det er sket med tarmkræften - naturligvis dokumenteres,« siger hun.